Yaratılış gayemiz üzerine

Melih Bey: “Allah insanları neden yaratmıştır? Yaratılış gâyemiz ve amacımız nedir?”

İnsan Allah’ın öyle bir îcadıdır ki, Allah’ın yüzlerce isim ve sıfatını üzerinde göstermekle 1 berâber, yeryüzünde bulunan her şeyden faydalanma, her şeyi kullanma ve yeryüzünü imar etme sıfatlarını da omuzunda taşıyan hârika bir varlıktır. Bu sıfatlar ona, yaratılmışlara karşı halifelik gibi bir makam kazandırmıştır. Kur’ân, Allah’ın insanı halîfelik sıfatıyla yarattığını bildiriyor. 2 Peygamber Efendimiz (asm) de, “Allah insanı Rahmân ismini tamamıyla gösterir bir sûrette yarattı.” 3 buyuruyor.
İnsana “emânet-i kübrâ” verildiğini de bize Kur’ân söylüyor.4 Yani insan kendisine verilen sıfatlarla, kendisini Yaratanı bilmek, bulmak, tanımak, sevmek, itaat etmek ve bu istikamette kâbiliyetlerini geliştirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülük Kur’ân’a göre insanın yaratılış amacıdır! 5
İnsanın varlığının dokuz büyük gâyesi ve hikmeti bulunduğunu beyan eden Bedîüzzaman Hazretleri, bu hikmetleri kavramakla insanın gerçek insan olacağını, var oluş sebebini kavrayacağını ve gerçek mutluluk ve huzûra ulaşacağını kaydeder. Bu dokuz önemli gâye, hikmet ve yükümlülük kısaca şunlardır:

1- İnsan, kendi varlığına konulan zengin duygularla, Allah’ın, rahmet hazînelerinden bize gönderdiği zengin nîmetleri tartmak, ölçmek ve yegâne rızk vericinin Allah olduğunu kavramakla yükümlüdür.

2- İnsan, kendi hayatına takılan zengin duygularla, Allah’ın güzel isimlerinin gizli hazînelerini açmak ve o isimler ile Allah’ı tanımakla yükümlüdür.

3- İnsan, Allah’ın her bir güzel isminin kendisine taktığı ince sanatları bilmek, kavramak ve bu ince sanatlarla diğer varlıklar üzerinde nüfuzunu ve ağırlığını kullanarak Allah’ın büyüklüğünü, güzelliğini ve sanatkârlığını anlamak ve ilân etmekle yükümlüdür.

4- İnsan, haliyle, tavrıyla, davranışlarıyla, özüyle, sözüyle, olumlu-olumsuz her olay karşısındaki duruşuyla insan cinsi olarak Allah’a karşı kulluğunu ortaya koymakla yükümlüdür.

5- Bir öğrencinin, resmî kıyâfetlerle kendini donatıp dikkatle resmî geçitte bulunarak

kendisini devletin resmî erkânının nazarına arz ettiği gibi; insan, Allah'ın isimlerini, kendisine verilen latîf inceliklerle ve nâzik duygularla kavrayıp, her ismin gerektirdiği eşsiz sanatlarla süslenerek, onurlu bir kul sıfatıyla kendisini Kendisi de Görücü olan Allah'ın nazarına arz etmekle yükümlüdür.

6- İnsan, varlıkların Allah'a karşı içinde bulundukları güzel duruşu görmek, varlıkların hal dillerinin Allah'ı gösterdiğine şahitlik etmek, varlıkların Allah'ı zikredişlerini işitmek, Allah'ın emirlerini harfiyen dinlediklerini ve eksiksiz yerine getirdiklerini görüp değerlendirerek varlıkların bilinç dışı kulluklarını bilinçle Allah'a arz etmekle yükümlüdür.

7- İnsan, kendisine verilen azıcık ilim, azıcık kudret, azıcık irâde, azıcık görmek, azıcık işitmek, azıcık konuşmak, azıcık yaşamak, azıcık yapmak, azıcık îmar etmek, azıcık îcad etmek, azıcık sevmek, azıcık şefkat etmek, azıcık merhamet etmek, azıcık acımak, azıcık bağışlamak gibi sıfat ve hallerini bir ölçü sayarak, Allah'ın sınırsız kemâl sıfatlarını, mukaddes hallerini, eşsiz ve kayıtsız isimlerini o azıcık ölçücükler ile bilmekle yükümlüdür. Meselâ küçücük iktidârı, ilmi ve irâdesi ile bir evi muntazaman binâ eden insan; bu koca kâinâtın kendi evinden büyüklüğü derecesinde ustası olan Yaratıcısını o ölçüde güçlü, kudretli, ilim sahibi, hikmet sahibi, irâde sahibi, icat edici ve yönetici olarak bilir ve tanır.

8- İnsan, varlıkların her birinin kendilerine mahsus dillerle Allah'ın birliğine ve terbiye ediciliğine dâir tanıklıklarını anlamakla yükümlüdür.

9- İnsan, âcizliği, fakirliği, ihtiyâç içinde oluşu, zayıflığı, eksikliği, kusurluluğu ve sâir noksan sıfatlarıyla, Allah'ın kemâl seviyedeki kudretinin, hadsiz zenginliğinin ve sâir sınırsız kemâl sıfatlarının tecellî derecelerini anlamakla yükümlüdür. Nasıl ki açlığın ve ihtiyâcın şiddeti derecesinde yemeklerin lezzetleri ve güzellikleri anlaşılıyorsa; insan, sonsuz âcizliği ve sınırsız fakirliğiyle Allah'ın sonsuz kudreti ve nihâyetsiz zenginliğini kavrar. 6

DUA

Ey Fatır-ı Hakim! Aczimi kuvvetinle, fakrımı gınanla, hayretimi hikmetinle, cehlimi ilminle, açlığımı rızkınla, hâcâtımı rahmetinle, günahlarımı mağfiretinle, taksiratımı affınla gider! Duâlarıma icabet buyur! Bizi salih kullarına ilhak et! Bizi fıtratımızı yoğurduğun din-i mübin üzere haşret! Âmin!

Dipnotlar:

1- Sözler, s. 19.

2- Bakara Sûresi: 30.
3- Buhârî, İsti’zân, 1.
4- Ahzâb Sûresi: 72.
5- Zâriyât Sûresi: 56.
6- Sözler, s. 117.